

1513 (2022-2023) – Nr. 1
ingediend op 14 december 2022 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Maxim Veys en Freya Perdaens

over de uitvoering van de resolutie
over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maike De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

1.	Toelichting door minister Bart Somers	4
1.1.	Situering	4
1.2.	Sensibiliseren en informeren	4
1.3.	Versterking toegankelijk meldingsapparaat	6
1.4.	Opvang slachtoffers en samenwerking	6
1.5.	Tegengaan van onderrapportering	7
1.6.	Sport en jeugd	7
1.7.	Onderwijs	7
1.8.	Welzijn	8
1.9.	Eigen beleid	8
2.	Tussenkomen van de commissieleden	9
2.1.	Tussenkomen van Freya Perdaens	9
2.2.	Tussenkomen van Orry Van de Wauwer	10
2.3.	Tussenkomen van Tom Ongena	11
2.4.	Tussenkomen van Staf Aerts	12
2.5.	Tussenkomen van Maxim Veys	12
3.	Antwoorden van de minister	13
4.	Bijkomende vragen van de commissieleden	15
5.	Bijkomende antwoorden van de minister	16
	Gebruikte afkortingen	17
	Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering besprak op 6 december 2022 de uitvoering van de resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen met Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door minister Bart Somers

1.1. Situering

Op 16 juni 2021 nam het Vlaams Parlement een resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen aan (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 761/1-6). De aanleiding daarvoor was de moord op de homoseksuele man David Polfliet in maart 2021. Minister *Bart Somers* geeft vanuit zijn horizontale bevoegdheden Samenleven en Gelijke Kansen een stand van zaken over de implementatie van die resolutie. De resolutie bevat 21 aanbevelingen aan de Vlaamse Regering.

De minister start met het geven van de cijfers over geweld en discriminatie. Het laatste onderzoek van 2014 toont aan dat negen op de tien holebi's of transgender personen ooit slachtoffer werden van verbaal of psychisch geweld en drie op de tien holebi's en transgender personen met fysiek geweld in contact kwamen. Eén op de vijf holebi's en één op de vier transgender personen was slachtoffer van materieel geweld.

Wat betreft discriminatie op basis van seksuele geaardheid ontving Unia in 2021 in totaal 395 meldingen. Hiervan werden 176 dossiers geopend. Dat cijfer is laag door onderrapportering en door de lage meldingsbereidheid. Daar liggen verschillende oorzaken van aan de basis. Mensen zien de ernst van feiten niet in, kennen hun rechten niet, hebben geen vertrouwen in instanties waar de melding kan gebeuren, hebben angst voor nieuwe victimisatie of er is een gebrek aan toegang bij de instanties zelf.

1.2. Sensibiliseren en informeren

Discriminatie en onbegrip hebben grotendeels te maken met een gebrek aan informatie en kennis. Ongekend is onbemind. Het is daarom ontzettend belangrijk om wetenschappelijk correcte informatie te verspreiden en laagdrempelig te informeren over gender en geaardheid in de brede samenleving.

De eerste aanbeveling van de resolutie gaat over de verspreiding van informatie over de instanties waarbij melding kan worden gemaakt van geweld en discriminatie op basis van seksuele geaardheid, genderidentiteit en -expressie. Slachtoffers kunnen incidenten melden of een klacht indienen bij onafhankelijke gelijkheidsorganen zoals de Genderkamer, het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en Unia. En vanaf maart 2023 ook bij het Vlaams Mensenrechteninstituut (VRMI). Er is de klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat voor jongeren onder de 18 jaar. Verder fungeren een aantal organisaties in het middenveld ook als meldpunt. Bij geweld en haatmisdrijven is het belangrijk om een klacht in te dienen bij de politie.

Er bestaan ook een aantal sectorspecifieke meldpunten. Voor grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector kan men terecht bij het #metoo-meldpunt van de Vlaamse Genderkamer. Binnen de sport- en jeugdsector is er de Aanspreekpersoon Integriteit (API) voor al wie een klacht heeft over grensoverschrijdend gedrag. Met

klachten op de werkvloer kan een slachtoffer terecht bij de Vlaamse arbeidsinspectie, de vertrouwenspersoon en/of de preventieadviseur.

Daarnaast is er in Vlaanderen een grote verscheidenheid aan organisaties in het brede landschap van welzijn, jeugdwerk en sport die meldingen en/of klachten ontvangen en deze doorverwijzen naar de juiste instanties. Het klopt dat het niet altijd eenvoudig is om het bos door de bomen te zien. Op de website Gelijke Kansen van de Vlaamse overheid werd al deze informatie samengebracht.

Een belangrijke rol is weggelegd voor het nieuwe VMRI. In het kader van de operationele uitrol werden alle organisaties in het brede maatschappelijk veld die potentieel toeleider van klachten of meldingen kunnen zijn in kaart gebracht. Deze mapping wordt aan het VMRI overgemaakt zodat zij samenwerkingen kunnen opzetten en slachtoffers zo hun weg kunnen vinden of gericht kunnen worden doorverwezen.

De volgende aanbevelingen gaan over het meer bekendmaken van de bestaande hulplijnen en het inzetten op de verruiming van de capaciteit en openingsuren. Lumi, de hulplijn voor vragen rond gender en seksuele diversiteit, wordt sinds 2018 structureel gefinancierd vanuit Gelijke Kansen. De coronacrisis had een duidelijke stijging van hulp- en informatievragen tot gevolg. In 2021 voorzag de minister dan ook een extra financiële injectie van 30.000 euro om de organisatie in staat te stellen een grotere groep vrijwilligers op te leiden en te omkaderen. Ook toenmalig Vlaams minister van Welzijn Wouter Beke trok in 2021 1,7 miljoen euro extra uit voor vijf Vlaamse hulplijnen:

- Tele-Onthaal;
- Awel;
- 1712;
- Nupraatikerover;
- Zelfmoordlijn 1813.

Al deze hulplijnen voeren geregeld campagnes om zichzelf bekend te maken en hun werking onder de aandacht te brengen. Daarnaast werkt de VRT mee aan de bekendmaking van deze hulplijnen. Zo kwam recentelijk nog het Transgender Infopunt uitgebreid in beeld in het programma 'Sarah in Genderland'.

Aanbeveling 13 vraagt om gebruik te maken van de resultaten van het lopende onderzoek naar holebifoon en transfoon geweld en ook bewustmakingscampagnes op te zetten gericht op gekende daderprofielen. Dit onderzoek van de Universiteit Gent naar de geweldervaringen van lgbtqi+-personen wordt eind 2022 opgeleverd. De komende weken en maanden wordt met de bevindingen aan de slag gegaan. Van zodra de studie publiek is, wordt die bezorgd aan het Vlaams Parlement.

Aanbeveling 11 gaat over het sensibiliseren van moeilijk bereikbare doelgroepen en het tegengaan van onverdraagzaamheid. Het is belangrijk dat bijvoorbeeld nieuwkomers weten dat in Vlaanderen mannen met elkaar kunnen trouwen en transgender personen zichzelf kunnen zijn. Binnen de cursus maatschappelijke oriëntatie wordt een kader meegegeven waarin thematieken als gender en seksuele diversiteit, maar ook geweld en grensoverschrijdend gedrag worden aangekaart. De website Zanzu geeft in 14 talen informatie over seksuele gezondheid, relaties, gelijkheid, geweld, holebiseksualiteit, waardoor ook anderstaligen worden bereikt.

Aanbeveling 18 betreft het agenderen van seksuele en genderdiversiteit op de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD). De thematiek werd geagendeerd op de VILD van 13 mei en 28 oktober 2022. Het secretariaat van de VILD, dat bij ABB zit, stelde aan de leden van de VILD een aantal vragen om goede praktijken in kaart te brengen en uit te wisselen. Voor de Verenigde Protestantse Kerk in België is homoseksualiteit geen belemmering om predikant te worden. Het Executief van de Moslims van België organiseerde voor het islamitische lerarenkorps

een studiedag met als thema 'seksuele diversiteit'. Andere geloofsgemeenschappen zoals de orthodoxe kerk zijn nog zoekende.

1.3. Versterking toegankelijk meldingsapparaat

Aanbeveling 3 vraagt dat het VMRI een belangrijke actor wordt. De minister vindt dat het VMRI een belangrijke rol moet spelen in het opnemen van meldingen en klachten van discriminatie op grond van seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie. Het is evident dat het VMRI hiervoor moet samenwerken met de relevante lokale actoren.

Aanbevelingen 6, 7 en 10 vestigen de aandacht op het belang van een uniforme registratiecategorisering bij de verschillende organisaties en hulplijnen. De minister vindt dat een zeer terechte bemerking, maar dit is geen evidente opdracht. De verschillende hulplijnen hebben een andere finaliteit, zijn anders georganiseerd, hebben eigen en andere registratiesystemen, werken meestal op basis van anonimiteit en worden eerder bemand door vrijwilligers dan wel professionelen. In het kader van de optimalisatie van de werkingen wordt wel gewerkt aan doorverwijzingen tussen de hulplijnen en andere hulpverlening. Ook zal aan het VMRI worden gevraagd om meer aansturing te voorzien voor het op elkaar afstemmen van alle hulplijnen en meldpunten.

1.4. Opvang slachtoffers en samenwerking

Wat betreft de opvang van slachtoffers en de samenwerking met lgbtqi+-organisaties en reguliere hulpverlening wordt in de aanbevelingen 2, 4 en 9 gevraagd om na te gaan hoe die organisaties slachtoffers van lgbtqi+-gerelateerd geweld en discriminatie kunnen ondersteunen bij het indienen van een klacht en om een regeling uit te werken zodat slachtoffers melding kunnen doen bij de eerste hulporganisatie die ze contacteren. Tot slot vraagt men niet uitsluitend te focussen op fysieke letsels, maar ook de emotionele impact op slachtoffers in ogenschouw te nemen.

In situaties van geweld en discriminatie is het cruciaal dat slachtoffers goed worden onthaald en een correcte opvolging van hun klacht krijgen. Gelijke Kansen financiert Çavaria, Lumi en het Transgender Infopunt. Een slachtoffer kan daar alvast het verhaal doen vooraleer, indien gewenst door het slachtoffer, contact wordt opgenomen met het bevoegde gelijkheidsorgaan. Wanneer het gaat over geweld-delicten en haatmisdrijven is het cruciaal dat er melding wordt gemaakt en klacht wordt ingediend bij de politie en zullen gelijkheidsorganen, organisaties uit het middenveld of hulpinstanties zoals CAW of 1712 ook in die zin adviseren. Wanneer het gaat over meldingen van discriminatie kunnen slachtoffers terecht bij de onafhankelijke gelijkheidsorganen en alle meldpunten zoals eerder opgesomd.

Slachtoffers van geweld of grensoverschrijdend gedrag kunnen ongeacht hun seksuele en genderidentiteit terecht bij de reguliere hulpverlening. Er wordt ingezet op sensibilisering en vorming van die reguliere dienstverlening. Binnen CAW bestaat daar een mooi voorbeeld van. In 2018 werd CAW Oost-Vlaanderen aangeduid als referentie-CAW met betrekking tot het transgenderthema. Concreet betekent dit dat de CAW-medewerker instaat voor vorming en opleiding binnen alle CAW-structuren.

Daarnaast wordt ingezet op de versterking van de doelgroepsspecifieke initiatieven die vandaag al bestaan. Het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen' van Çavaria en Wel Jong zet in op de versterking en uitbreiding van on- en offline veilige omgevingen voor personen uit de regenbooggemeenschap.

Aanbeveling 15 vraagt om een extra focus te leggen op de problematiek van het dubbele taboe van grensoverschrijdend gedrag bij de lgbtqi+-gemeenschap. Het gelijkemansonderzoek naar de geweldervaringen van lgbtqi+-personen door het UZ Gent zal hierrond nog meer data aanreiken. De opvang van lgbtqi+-slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag gebeurt door Punt vzw. Zij richten zich specifiek naar de regenbooggemeenschap door een lotgenotengroep voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag op te richten. Dit zorgt voor een grotere bespreekbaarheid van de thematiek, evenals meer toegankelijke hulpverlening voor de doelgroep. Bij de uitvoering van het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld 2020-2024 wordt bijzondere aandacht besteed aan een aantal kwetsbare doelgroepen, waaronder lgbtqi+-personen.

1.5. Tegengaan van onderrapportering

Aanbeveling 4 vraagt acties te ondernemen om zoveel mogelijk slachtoffers van misdrijven aan te moedigen aangifte te doen van de feiten en een klacht in te dienen bij de politie. Om de drempel te verlagen, hebben verschillende middenveldorganisaties samenwerkingsakkoorden afgesloten waardoor zij als meldpunt discriminatie kunnen optreden en slachtoffers gericht kunnen doorsturen. Ook het lopende project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen' van Çavaria en Wel Jong zet hier op in. En hier zal ook een belangrijke rol weggelegd zijn voor het VMRI.

Aanbeveling 12 vraagt om het aanbod van het vierhoeksoverleg tegen homofobie beter bekend te maken bij de lokale besturen. Ondertussen is er sprake van een vijfhoeksoverleg waarbij het lokaal bestuur, de politie, het parket, het maatschappelijk middenveld en Unia of in de toekomst het VMRI uitwisselen over hoe geweld en discriminatie lokaal kunnen worden aangepakt. Dat is een goede praktijk die momenteel in heel wat lokale besturen wordt gebruikt en continu wordt bekendgemaakt binnen het netwerk voor gelijkemansambtenaren.

1.6. Sport en jeugd

Aanbeveling 16 vraagt te onderzoeken in welke mate het aangewezen is om bij andere beleidsdomeinen een traject op te zetten dat vergelijkbaar is met de API's binnen de jeugd- en sportsector en aanbeveling 17 vraagt om de sensibiliserings- en bewustwordingsopleidingen open te stellen voor de opleidingen tot API.

De API is een aanspreekpunt en vertrouwenspersoon binnen een sport- en jeugdorganisatie voor al wie een vraag, opmerking of klacht heeft over grensoverschrijdend gedrag zoals pesten of discriminatie, agressie en ongewenste aanrakingen. De vraag is of het concept binnen de jeugd- en sportsector zomaar toepasbaar is. Er loopt momenteel vanuit Justitie en Handhaving een onderzoek waarbij over de sectoren heen in kaart wordt gebracht wat er al bestaat rond handelingsprotocollen, handleidingen, tools rond het omgaan met en melden van vormen van gendergerelateerd geweld. Dat onderzoek loopt eind 2022 af. In functie van de conclusies zal het beleid hierop worden afgestemd.

1.7. Onderwijs

Aanbeveling 19 vraagt om via onderwijs in overleg met onderwijspartners verder te werken aan een mentaliteits- en attitudeverandering die lgbtqi+-gerelateerd geweld en discriminatie probeert te voorkomen door scholen te ondersteunen in het voeren van een inclusief antipestbeleid, te sensibiliseren om sociale uitsluiting van lgbtqi+-jongeren tegen te gaan en aandacht te hebben voor seksuele en genderdiversiteit.

De schoolomgeving is een van de belangrijkste plekken voor kinderen en jongeren en het is dan ook cruciaal dat het een veilige omgeving is voor iedereen, in het

bijzonder voor lgbtqi+-jongeren. Vanuit Onderwijs werd de voorbije jaren sterk ingezet op het sensibiliseren rond aanvaarding van gender en seksuele diversiteit.

Er is de structurele financiering van Kliq vzw. Zij heeft een vormings- en begeleidingsaanbod voor directies, leerkrachten, lerarenopleidingen en leerlingbegeleiding. Klasse brengt reportages en andere producten over gender en lgbtqi+-thema's. Er is de jaarlijkse campagne tegen pesten zijnde '#kieskleurtegenpesten' en de campagne 'PAARS' werkt aan een veilige schoolomgeving en het doorbreken van genderstereotypen en heteronormativiteit.

Wat betreft het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag zijn scholen verplicht om binnen hun leerlingenbeleid specifiek aandacht te hebben voor lgbtqi+-jongeren. De CLB's hebben een signaalfunctie voor grensoverschrijdend gedrag. Onderwijsinstellingen wordt aangeraden om een of meerdere vertrouwenspersonen aan te stellen.

Nadat de eindtermen voor de tweede en de derde graad secundair onderwijs door het Grondwettelijk Hof werden vernietigd, kwam de Vlaamse Regering tot een akkoord met de onderwijsverstrekkers om tot nieuwe minimumdoelen te komen. Die oefening is momenteel lopende.

1.8. Welzijn

Aanbeveling 20 vraagt om een veelzijdig welzijnsbeleid ten aanzien van de regenbooggemeenschap te ontwikkelen met een focus op preventie en inclusieve zorg, en daartoe de volgende concrete acties te ondernemen:

- de aandacht voor lgbtqi+-thema's in de welzijns- en zorgsector gangbaar te maken;
- in de opleidingen voor die sectoren voldoende aandacht te besteden aan lgbtqi+-thema's;
- gericht onderzoek te voeren naar het welzijn van lgbtqi+-personen;
- op de website www.1712.be relevante informatie toe te voegen over lgbtqi+-gerelateerd geweld.

In de reguliere welzijns- en zorgsector is er aandacht voor het lgbtqi+-thema. Onlangs bezocht de minister een Overkophuis, een welzijnsinstelling waar jongeren die het mentaal moeilijk hebben worden geholpen door een multidisciplinair team en waar ook aandacht is voor diversiteit en inclusie, voor lgbtqi+-jongeren. Wat betreft de aandacht rond het thema in de zorgopleidingen bepalen de instellingen binnen het hoger onderwijs in Vlaanderen autonoom hoe ze hun opleidingen vormgeven. Daarbij houden ze normaliter rekening met de noden en wensen van het werkveld. Vanuit Gelijke Kansen wordt regelmatig onderzoek uitbesteed rond lgbtqi+-thema's. Dat vormt de basis van het beleid. In 2020 werd in het kader van de kennis en opvattingen over intersekse een nulmeting georganiseerd in Nederland en Vlaanderen. In 2019 werden de ervaringen en noden van lgbtqi+-personen met Marokkaanse, Turkse en Congolese roots in beeld gebracht.

1.9. Eigen beleid

Afrondend licht de minister het eigen gelijkekansenbeleid toe. Het project 'Veilige en vertrouwde omgevingen' gaat echt veilige ruimtes voor lgbtqi+-personen in kaart brengen en verbeteren, want daar is nog steeds veel nood aan. Er is een structurele en zeer constructieve samenwerking met het lgbtqi+-middenveld onder andere met Çavaria, Lumi, Transgender Infopunt, Belgian Pride en Antwerp Pride. Zij voeren het beleid. Sinds 2021 is er de lgbtqi+-klankbordgroep met de andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, waar lacunes in het beleid worden aangekaart. Via het Plan Samenleven zetten lokale besturen in op het opmaken van een actieplan straatintimidatie, omstaanderstrainingen en correspondentietesten.

Deze resolutie, de resultaten van het onderzoek en deze toelichting tonen aan dat er nog werk aan de winkel is. Desalniettemin is in Vlaanderen de pride mogelijk en dat is een ongelooflijke verwezenlijking. Wereldwijd behoort Vlaanderen bij de koplopers wat betreft de lgbtqi+-rechten. In Hongarije, Polen, en recentelijk Italië is te zien hoe de rechten voor holebi's, transgender en intersekse personen onder druk staan. Maar in Vlaanderen en België wordt er alles aan gedaan om deze verworven rechten te behouden en het welzijn van de lgbtqi+-gemeenschap te garanderen. Want iedereen moet kunnen zijn wie hij, zij of die wil zijn.

2. Tussenkomen van de commissieleden

2.1. Tussenkomen van Freya Perdaens

Freya Perdaens zegt dat holebirechten in Vlaanderen wettelijk verworven zijn, maar in de praktijk blijkt dat mensen nog altijd worden geconfronteerd met negatieve reacties of geweld, wat een blijvende mentale en fysieke impact kan hebben op het slachtoffer. De cijfers die de minister aanhaalt, zijn alarmerend maar helaas niet verrassend. Daarnaast is er nog een groot 'dark number'. De uitdaging blijft de wettelijke zekerheid te verzoenen met de praktijk. De spreker vraagt of de minister een gedetailleerd overzicht per punt van de resolutie kan overmaken.

De N-VA is overtuigd van het belang van sensibilisering. Naast de algemene sensibilisering moet er bewust worden ingezet op specifieke doelgroepen. In sommige delen van de samenleving is homofoob gedrag vaker een probleem. In dat kader zijn de resultaten van het onderzoek naar het daderprofiel van belang. Men moet de problemen durven aanpakken waar ze zich stellen.

Een goede kennis van de omvang van het probleem is een grote uitdaging. Er is sprake van een dark number, slachtoffers die geen aangifte durven doen uit schaamte of omdat een eerdere klacht tot niks leidde. Er moet dus werk worden gemaakt van laagdrempelige meldpunten en meer begrip bij ordediensten. In de resolutie worden de bestaande hulplijnen benoemd. Deze moeten onderling communiceren en minstens eenzelfde werkwijze hanteren. Tijdens de opmaak van de resolutie werd duidelijk dat er geen eenduidig cijfer van meldingen is omdat eenzelfde melding door de ene organisatie wordt gecategoriseerd als fysiek geweld en door een andere als homofoob geweld. Is deze categorisering geüniformeerd?

Het VMRI zal inderdaad een belangrijke rol opnemen in deze problematiek. De verwachtingen ten aanzien van het VMRI zijn hoog. Er zal nood zijn aan een goede afstemming met andere actoren, maar het zal een meerwaarde betekenen.

Het is aan de politie om daders op te sporen. Zij moeten de klachten goed en begripvol ontvangen. Een correcte houding is daarbij van belang. Enkel met een repressief luik kan ook het Vlaamse preventieve luik werken. Ook dat zal ten goede komen aan het verkleinen van het dark number.

Het vijfhoeksoverleg groeit. Soms is blijvende aandacht nodig, want zo zal dit tot resultaten leiden, zeker ook in de opvolging van probleemsituaties binnen het lokale weefsel. Er is namelijk nood aan een lokale aanpak.

Het is duidelijk dat iedereen in het Vlaams Parlement dezelfde mening is toegedaan. Men valt nooit iemand psychisch of fysiek aan, zeker niet op basis van de geaardheid. Vlaanderen moet een open en tolerante samenleving zijn, waarin iedereen zonder angst zich goed moet kunnen voelen. De spreker betreurt dat dit niet altijd het geval is. Zo is er nog steeds sprake van veilige plaatsen voor de regenbooggemeenschap. Eigenlijk moet de hele samenleving een veilige plaats zijn. De spreker roept de regenbooggemeenschap op om haar stem blijvend te laten horen en de dialoog met de samenleving te blijven aangaan. Onbekend is

onbemind en er is nood aan goede ambassadeurs die de regenbooggemeenschap beschermen.

Hoe kijkt de minister naar de meldpunten rond homofoob geweld? Zijn ze voldoende op elkaar afgestemd?

Welke rol ziet de minister weggelegd voor het VMRI wat betreft een eenheidsloket?

Het politioneel luik zit grotendeels federaal. Werd daarover al overleg gepleegd?

De minister voorziet een subsidie van 500.000 euro aan Çavaria voor het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen'. Hoe evalueert de minister het project tot op heden?

2.2. Tussenkoms van Orry Van de Wauwer

Orry Van de Wauwer geeft aan dat er al heel wat rechten wettelijk zijn verworven voor de holebi- en transgemeenschap, maar dat er nog veel werk is aan de maatschappelijke aanvaarding. De cijfers bevestigen dat.

De spreker zegt dat de minister toch heel wat in beweging heeft gezet. Ook de overige ministers zaten niet stil. Het gaat om een heel uitgebreide resolutie die anderhalf jaar oud is, maar toch merkt de spreker op dat het niet elk punt is uitgevoerd. Hoe komt dat?

Er zijn verschillende hulplijnen. Zo is er de investering in Lumi ten bedrage van 30.000 euro en in andere hulplijnen voor 1,7 miljoen euro. In de resolutie wordt gevraagd dat er een wisselwerking komt tussen de verschillende hulplijnen. De minister zegt dat het VMRI daarin een rol zal spelen, maar dat zal pas in maart 2023 operationeel zijn. Zijn er in het voorbije anderhalf jaar andere initiatieven genomen om die wisselwerking te verbeteren en staan er nog op til?

Bij geweld is het cruciaal dat mensen naar de politie stappen. De infopunten verwijzen al door naar de politie, maar in de resolutie wordt opgeroepen om specifiek in te zetten op sensibilisering richting de holebigemeenschap. Aangiftes zijn cruciaal voor vervolging, opsporing van daders en het verkleinen van het dark number. Plant de minister hieromtrent bijkomende acties?

Het vijfhoeksoverleg wordt via het netwerk Gelijke Kansen verder gepromoot bij de lokale besturen. Hoeveel gemeentebesturen zijn ingestapt in het concept van het vijfhoeksoverleg? Waar zijn er nog eventuele hiaten?

De geloofsgemeenschappen blijven een cruciale rol spelen. De informele dialoog is van groot belang. De spreker heeft echter de indruk dat dit is stilgevallen. Kan de minister de gesprekken met de geloofsgemeenschappen toelichten?

Tegelijk ziet de spreker ook enkele positieve evoluties. Onlangs kwam er vanuit de Vlaamse Bisschoppenconferentie het signaal naar alle priesters dat ze een relatie tussen personen van hetzelfde geslacht kunnen inzegenen. Daarmee maakt de Vlaamse katholieke kerk ook internationaal een punt wat betreft de acceptatie van holebi- en transpersonen binnen de kerk. Dit kan als voorbeeld dienen voor andere erediensten. Kan de minister dit mee beklemtonen bij de andere erediensten?

2.3. Tussenkost van Tom Ongena

Tom Ongena geeft aan dat het evident is dat mensen zichzelf kunnen zijn, verliefd kunnen worden op wie ze willen en eventueel een relatie aanknopen. Dat mag nooit een reden zijn om slachtoffer te worden van geweld.

België heeft hieromtrent een goede regeling en is op dat vlak een voortrekker, maar dat biedt geen garanties in de praktijk. Er is nog werk aan de winkel en daarom is het goed dat de minister de resolutie ernstig neemt en rapporteert over de vorderingen die de Vlaamse Regering heeft gemaakt om de verschillende suggesties uit te voeren. De minister speelt hierin zijn rol als voogdijminister en is afhankelijk van de overige ministers. Merkt de minister binnen de Vlaamse Regering dat elke collega voldoende aandacht heeft voor deze problematiek?

Het is van groot belang dat men een beter zicht op krijgt op de daderprofielen om de problematiek bij de wortel aan te pakken. Er is hierover een onderzoek lopende. Dat zal eind 2022 worden opgeleverd. Nu is het wachten op de conclusies.

De aangiftebereidheid moet omhoog. Vandaag worden slachtoffers nog te veel tegengehouden door allerlei factoren zoals bijvoorbeeld schaamte, met als gevolg een groot dark number. De Vlaamse Regering werkt aan allerlei initiatieven om de mensen uit de regenbooggemeenschap te empoweren, maar dat hangt samen met de federale opvolging van de klachten. Het federale niveau heeft de intentie om onder andere de straffen te verzwaren. Wordt daarover overlegd met het federale niveau, onder andere over de opvolging en de mogelijkheid tot het indienen van anonieme klachten?

Onderwijs heeft een belangrijke opdracht in deze problematiek. De resolutie bevat ook veel suggesties voor die sector. Vanuit Onderwijs zijn er geen specifieke cijfers over kinderen en jongeren die zich aanmelden bij het CLB met vragen en/of problemen rond grensoverschrijdend gedrag, behalve rond pesten. Hoe komt dat en waarom wordt daar niks aan gedaan?

In 2017 publiceerde Çavaria de 'Vlaamse LGBT+ Schoolklimaat Enquête 2016–2017'. Daar kwam geen vervolg op. Ondanks de herhaalde vraag vanuit het middenveld wordt er geen financiering voorzien om het onderzoek van 2017 te herhalen. Çavaria zoekt nu zelf naar middelen, terwijl frequent herhaald onderzoek nodig is.

Ook Welzijn is een belangrijk beleidsdomein dat wordt vermeld in de resolutie. De minister geeft aan dat heel wat van die suggesties worden opgevolgd. Wat gebeurt concreet met de punten die in het Vlaams regeerakkoord staan inzake suïcidepreventie, en dan in het bijzonder in de erkenning als expliciete doelgroep, maar ook in het bestrijden van eenzaamheid bij ouderen en gelijke behandeling in welzijnsvoorzieningen? Het kan niet de bedoeling zijn dat ouderen terug de kast in moeten wanneer ze worden opgenomen in een rvt.

Wat betreft de houding van de verschillende geloofsovertuigingen en levensbeschouwingen ten aanzien van lgbtqi+-personen werd in het Vlaams Parlement een interreligieuze dialoog opgestart die uitmondde in een gezamenlijk ondertekende verklaring tegen intimidatie, geweld en discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Zijn er nog contacten met de religies en levensbeschouwingen om verder te werken aan de maatschappelijke aanvaarding van lgbtqi+-personen binnen de geloofsgemeenschappen?

In mei 2022 stelde de federale staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit het actieplan 'Voor een LGBTQI+ friendly België' voor. Daarin staan 133 maatregelen opgesomd. Oorspronkelijk zou het actieplan een interfederale

opzet krijgen, maar uiteindelijk koos men ervoor dit enkel federaal te doen om sneller vooruitgang te boeken. Zijn er nog contacten geweest of gepland met het kabinet van staatssecretaris Sarah Schlitz met het oog op een optimale afstemming van de maatregelen die moeten leiden tot een regenboogvriendelijk klimaat in Vlaanderen?

2.4. Tussenkomsst van Staf Aerts

Verwijzend naar het wereldkampioenschap voetbal in Qatar zegt *Staf Aerts* dat er inderdaad slechtere plaatsen in de wereld zijn om tot de regenbooggemeenschap te behoren. Daarnaast overweegt Israël om geen prides meer toe te laten. Maar ook in Vlaanderen zijn er nog problemen. Er zijn jongeren aangevallen in Brussel omdat ze deelnamen aan de pride. Het is problematisch om vast te stellen dat uit eerder onderzoek blijkt dat 60 procent van de holebi's zich niet durft te outen. Liefde is liefde is het uitgangspunt waarnaar moet worden gestreefd. Deze resolutie is een belangrijke stap in de goede richting.

Welke rol ziet de minister weggelegd voor het VMRI voor de regenbooggemeenschap? Gaat dat over het opzetten van sensibiliseringscampagnes? Vanaf wanneer zal het VMRI die rol kunnen opnemen?

Vandaag komen klachten bij veel instanties terecht. Dat moet worden gestroomlijnd en gebundeld zodat er jaarlijks kan worden gerapporteerd. Nam de minister daarvoor al initiatieven?

Eind 2022 volgt het resultaat van het onderzoek naar daderprofielen. Zullen daarna snel preventieve sensibiliseringscampagnes op de daderprofielen worden opgezet?

De organisaties die werken met de slachtoffers van lgbtqi+-gerelateerd geweld kunnen worden ondersteund om al vaststellingen te doen op het moment van de eerste hulpverlening, dus nog voor het slachtoffer zelf klaar is om een klacht in te dienen. Zijn daarvoor al initiatieven genomen?

Hoever staat het overleg met het federale niveau?

2.5. Tussenkomsst van Maxim Veys

Maxim Veys haalt enkele kritieken vanuit Çavaria aan, maar vindt het belangrijk dat er niet wordt gewacht op een incident om verder te werken. De mentaliteit zal echter niet zomaar veranderen door het invoeren van een decreet. Sensibiliserend werken is niet iets dat aan een lid van de Vlaamse Regering moet worden toevertrouwd. Dat is namelijk een collegiale taak. Uit de kritiek van het middenveld blijkt dat daar niet overal even hard werk van wordt gemaakt. De spreker ziet niet meteen wat de nieuwe initiatieven zijn binnen Onderwijs. Ook binnen Welzijn is er ruimte voor bijkomende initiatieven. Veel zaken worden opgevangen binnen Gelijke Kansen, terwijl dat eerder in andere bevoegdheidsdomeinen zou moeten gebeuren. Een andere veel gehoorde kritiek is dat het middenveld onvoldoende wordt geconsulteerd. Is de coördinerende rol van de minister binnen de Vlaamse Regering voldoende om de overige ministers over te laten gaan tot actie? Werkt de minister goed samen met de collega-ministers? Leggen ook zij hun oor te luisteren bij het middenveld? Verloopt de werking van de klankbordgroep vlot? Zijn de collega-ministers daar ook aanwezig?

De spreker heeft begrip voor het feit dat de minister niet in detail kan rapporteren over initiatieven binnen Onderwijs en Welzijn. Daarom oppert de spreker het idee om die terugkoppeling in de betrokken commissies te vragen.

Het Plan Samenleven loopt goed, zeker de manier waarop samenwerkingsverbanden met lokale besturen tot stand kwamen. Alleen ontbreken er zaken in, zoals bijvoorbeeld de omstaanderstraining. Slechts 18 van de 50 gemeenten hebben daarop ingezet. Het zou beter zijn mocht dat over heel Vlaanderen worden georganiseerd. Hoe ziet de minister dat?

Vindt de minister dat de uitwisseling van de goede praktijken tussen de verschillende erediensdiensten vlot verloopt?

De afstemming tussen de hulplijnen via Lumi wordt ondersteund vanuit Gelijke Kansen en niet vanuit Welzijn. Welke stappen zullen worden gezet?

Het is goed dat het vijfhoeksoverleg breder wordt bekendgemaakt. Hoeveel daarvan zijn al actief? Neemt de minister het initiatief om dat bekend te maken? Wat mag daar nog van worden verwacht?

Hoe verlopen de contacten met het federale niveau?

Wanneer mag de volgende rapportering over de resolutie worden verwacht?

3. Antwoorden van de minister

Minister *Bart Somers* waardeert de manier waarop over meerderheid en oppositie heen wordt samengewerkt rond dit thema. Er is namelijk een gezamenlijk belang, zijnde een open en inclusief Vlaanderen.

Om een gedetailleerd overzicht te bezorgen, moet de minister dat eerst agenderen op de Vlaamse ministerraad. Zo kunnen de overige ministers ook input leveren. De minister heeft ter zake een positieve werkrelatie met de collega-ministers. Er zal bilateraal met de klankbordgroep en het middenveld een gesprek worden aangegaan met elke minister om te kijken waar men staat en wat er nog samen kan worden gedaan.

Het nemen van gerichte acties hangt samen met het daderprofiel. De minister is de eerste die zo'n onderzoek aandurft en zal daar zonder taboes werk van maken. Die acties liggen uiteraard nog niet klaar. Eenmaal het daderprofiel gekend is, zal daarmee aan de slag worden gegaan en zullen gerichte campagnes worden gevoerd. Het mag geen stigmatiserende, maar eerder een mobiliserende en motiveerende campagne zijn.

Het dark number is een groot probleem. Dat kan op verschillende manieren worden aangepakt. Ten eerste worden via het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen' slachtoffers begeleid om hen te motiveren en te ondersteunen om de drempel naar aangifte te overwinnen. Ten tweede zal het VMRI een gezaghebbende stem hebben in deze materie en ervoor zorgen dat er meer aangiftes komen. Ten derde zal er geen succesvol preventiebeleid zijn als er geen geloofwaardig repressiebeleid is. Ze werken op elkaar in. Als ze hand in hand gaan, zal men het verschil maken op het terrein, ook naar aangiftebereidheid. Ook dat vijfhoeksoverleg is in dezen van belang. Een burgemeester weet dat preventie en politie elkaar daar in de ogen moeten kijken. Daarbij ontstaat een dynamiek waardoor dit thema hoog op de agenda komt te staan, wat opnieuw de aangiftebereidheid ten goede komt.

Over uniformisering antwoordt de minister dat de hulplijnen verschillende werkwijzen hanteren. De hulplijnen zijn in het leven geroepen om verschillende groepen te kunnen bereiken. Maar afstemming is nodig en daarin zal het VMRI een belangrijke rol spelen. De 26 bestaande hulplijnen maken nu al deel uit van OHUP (Online Hulpuitwisselingsplatform). Dit platform werd in 2006 opgericht ter uitwisseling van kennis en ervaringen met onlinehulpverlening. Het VMRI zal dat verder

dynamiseren en uitbouwen. Het VMRI zal een rol spelen in de klachtenbehandeling, zorgen voor een betere coördinatie van de registratie, bemiddelen en beleidsaanbevelingen doen. Wat betreft de sensibiliserende rol kijkt de minister naar het middenveld, zoals onder andere via het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen'. Uiteraard werkt het VMRI ook sensibiliserend wanneer het klachten behandelt en daar uitspraken over doet, bemiddelt, rapporteert en beleidsaanbevelingen formuleert. Uiteindelijk mag men van het VMRI niet verwachten dat het alle taken overneemt die anderen kunnen vervullen.

De sensibilisering van moeilijk bereikbare groepen is nog een lacune. Daarvoor zijn de resultaten van de studie over daderprofielen nodig. Ook wat de eenvormigheid van de registratie betreft is er nog werk aan de winkel.

De vijfhoeksoverleggen verschillen allemaal qua vorm. Elke politiezone pakt dat anders aan. De suggestie om dat in beeld te brengen, neemt de minister mee. Dat zou politiezones die dat nog niet doen, kunnen motiveren om daar werk van te maken.

Op 28 oktober 2022 kwam de rol van de geloofsgemeenschappen ter sprake op de VILD. Dat is nog recent. Er mag niet worden verwacht dat dit op elk VILD-overleg wordt aangekaart. Dat is een tanker die traag draait want dat vergt ook intern overleg binnen de geloofsgemeenschappen en gaat over het overtuigen van mensen. Een interne discussie ten gronde over geloofsaangelegenheden die gebaseerd zijn op eeuwenoude tradities is zinvoller dan een formele verklaring, maar dat veranderen vraagt tijd. Binnen de geloofsgemeenschappen worden eerlijke inspanningen gedaan om stappen vooruit te zetten. Ook het signaal van de Belgische katholieke kerk waar Orry Van de Wauwer naar verwees, is van belang. Dat is geen vrijblijvend signaal en zal botsen met conservatieve ideeën. Zo brengen bisschoppen mensen in beweging. Het zijn gezagsfiguren die een impact hebben op het denken en handelen van mensen. Ook de islamitische gemeenschap in Vlaanderen wijdt een studiedag aan homoseksualiteit. Dat was 10 jaar geleden ondenkbaar. Protestantenverklaaren formeel dat holebi's predikant kunnen zijn. Historisch gezien worstelen alle geloofsgemeenschappen met de thematieken rond seksuele geaardheid en de verhouding tussen mannen en vrouwen. Daar komt nu beweging in. Men kan dat niet forceren, maar men moet de dialoog blijven aangaan in de beslotenheid van een dergelijk overleg. De minister suggereert dat het Vlaams Parlement in de nabije toekomst ook nog eens in dialoog kan gaan met de geloofsgemeenschappen.

De minister benadrukt dat er goed wordt samengewerkt met de collega-ministers en dat ze geëngageerd zijn. De specifieke vragen over Welzijn en Onderwijs kunnen worden gesteld in de desbetreffende commissies. Dat kan ook motiverend en sensibiliserend werken. Vanuit Welzijn zijn extra middelen ingezet voor suïcidepreventie. Denk daarbij aan de hulplijn 1712, maar verdere details worden beter aan minister Hilde Crevits gevraagd. De horizontale bevoegdheid van de minister reikt niet zover.

Het interfederaal overleg over SOGIESC onder leiding van staatssecretaris Sarah Schlitz moet nog op gang worden getrokken. Er wordt gewacht op een uitnodiging van collega Schlitz.

De klankbordgroep is een goede formule. De minister zegt de eerste ooit te zijn die een klankbordgroep samenbracht met alle ministers om over deze problematiek te praten. Deze komt nog regelmatig samen, de laatste keer was op 29 november 2022.

Ook de minister zou het liefst hebben dat in alle gemeenten omstaandertrainingen worden georganiseerd. Momenteel wordt dat georganiseerd in 28 gemeenten die

daarmee duizenden mensen zullen bereiken. Het gaat onder andere over de grootsteden. Andere gemeenten kunnen nog steeds toetreden via het Plan Samenleven.

Wanneer de volgende rapportering over de resolutie moet plaatsvinden, laat de minister over aan het Vlaams Parlement. Het kan zinvol zijn om dit jaarlijks of om het anderhalf jaar te doen.

4. Bijkomende vragen van de commissieleden

Freya Perdaens vraagt of de website waar alle informatie over de hulplijnen gebundeld staat ook wordt gevonden.

De spreker is blij dat er veel goede praktijken worden gedeeld tussen de geloofsgemeenschappen. Dagen daar ook effectief mensen voor op? Die evolutie kan inderdaad niet worden geforceerd, maar enkel het overleg faciliteren is te vrijblijvend. Kan de minister dit ook op andere manieren faciliteren?

De minister antwoordde niet op de vraag of er al stappen zijn gezet in het politio-nale luik. Moet er nog worden gewacht op een initiatief vanuit het federale niveau?

Tot slot vraagt de spreker een evaluatie van het budget dat werd voorzien voor het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen'. Kan de minister al iets toelichten daarover?

Orry Van de Wauwer is tevreden dat de minister ingaat op de suggestie van Freya Perdaens over het opmaken van een regeringsdocument. Daarin ziet de spreker het bewijs dat er veel inspanningen worden geleverd door de minister en zijn collega-ministers.

Çavaria heeft kritiek dat in de resolutie te weinig aandacht gaat naar de arbeidsmarkt. Momenteel zijn de indieners van deze resolutie bezig met de opmaak van een conceptnota over dat thema. Ook de volgende ontmoeting met de geloofsge-meenschappen staat op de planning. Zo neemt het Vlaams Parlement haar verant-woordelijkheid.

Er moet inderdaad worden gedifferentieerd in de werking van de hulplijnen om zo de kwetsbare doelgroepen te kunnen bereiken. De spreker is tegelijk tevreden dat de minister voor afstemming zorgt tussen de verschillende hulplijnen, zonder af-breuk te doen aan de eigenheid van elke hulplijn.

Daarnaast bedankt de spreker de minister om de suggestie over het vijfhoeksover-leg mee te nemen. De uitdagingen in een stad zullen verschillen van die in een gemeente. Er is dus geen 'one size fits all'-benadering mogelijk.

Het is goed dat dit thema opnieuw werd aangekaart op de VILD van 28 oktober 2022. Uit de verslagen van de vorige vergaderingen blijkt namelijk dat de aandacht daarvoor verzwakt. Dat stelt de spreker gerust, al beseft hij dat de verandering traag zal verlopen. De spreker vindt het ook lovenswaardig dat de kerk een aan-spreekpunt zal voorzien voor gelovigen die met vragen zitten over seksuele diver-siteit en genderidentiteit. Dat kan een plek zijn waar jongeren terechtkunnen die worstelen met hun geaardheid en opgroeien in een katholiek gezin.

Maxim Veys vraagt of de interfederale conferentie deze legislatuur al samenkwam.

De klankbordgroep is een goede werkwijze. Kan er een overzicht van de samen-komsten worden bezorgd?

Is het de eerste keer dat de bilaterale overlegmomenten worden georganiseerd?

5. Bijkomende antwoorden van de minister

Minister *Bart Somers* zegt dat de omzendbrief COL13 een initiatief is van de federale overheid om het opsporings- en vervolgingsbeleid inzake discriminatie en haatmisdrijven te verbeteren. De federale overheid heeft op dat vlak stappen gezet.

Het project 'Veilige(re) en vertrouwde omgevingen' startte begin 2022. De tussentijdse rapportering wordt meegenomen in het regeringsdocument.

Er wordt meer gedaan dan enkel het faciliteren van de geloofsgemeenschappen. Op die vergaderingen wordt ook aan sensibilisering gedaan en worden goede praktijken aangereikt. Men moet voorzichtig zijn om via dat orgaan andere initiatieven te nemen omdat er een respectvolle en vertrouwelijke relatie is opgebouwd over een thema dat voor hen gevoelig ligt. Daarom wil de minister via dat platform blijven werken. Daar moeten ook geen letterlijke verslagen van worden opge maakt.

Het klopt dat websites moeten worden bekendgemaakt en dat is een permanent werk. Verder is het Online Hulpuitswisselingsplatform een initiatief van de minister van Welzijn.

Een aanspreekpunt per geloofsgemeenschap is een goed idee en wordt meegenomen naar de VILD.

Interfederaal is er nog niet samengekomen over SOGIESC. De bilaterale gesprekken op Vlaams niveau worden momenteel opgestart. In het verleden was er overleg met de klankbordgroep en de collega-ministers. Het overzicht van de klankbordgroepen zal worden meegegeven met de rapportering.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Maxim VEYS
Freya PERDAENS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
API	Aanspreekpersoon/Aanspreekpunt Integriteit
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
Igbtqi+	lesbian, gay, bisexual, transgender, queer (or questioning), intersex, plus
OHUP	Online Hulpuitwisselingsplatform
rvt	rust- en verzorgingstehuis
SOGIESC	Sexual Orientation, Gender Identity and Expression, and Sex Characteristics
UZ Gent	Universitair Ziekenhuis Gent
VILD	Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog
VMRI	Vlaams Mensenrechteninstituut
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie